

unesco

Vlaamse Commissie

Jaarverslag Vlaamse Unesco Commissie 2022

Samenvatting

De Vlaamse Regering heeft in 2003 de Vlaamse Unesco Commissie opgericht met als opdracht de doelstellingen van Unesco zo breed mogelijk ingang te doen vinden in Vlaanderen, met aandacht voor een sterke betrokkenheid in Unesco-programma's. De Commissie heeft daarenboven een voorlichtings- en adviestaak.

In 2022 organiseerde de Commissie een succesvolle Unesco-trefdag. Er is tevens begeleiding en advies geboden aan kandidaat-Unesco-gebieden. Verder zijn er op communicatievlak een reeks nieuwe erfgoed-video's gerealiseerd. Tot slot is er in 2022 een nieuwe samenstelling van de Commissie met een nieuwe voorzitter doorgevoerd.

Achtergrond

Unesco is opgericht in 1946 in een wereld die pas een van de meest verwoestende conflicten uit de geschiedenis achter de rug had. De organisatie ontstond dan ook uit de gedachte: "Omdat oorlogen beginnen in de hoofden van mensen, moeten **we in de hoofden van mensen vrede opbouwen**". Deze centrale zin uit de oprichtingsakte van Unesco bundelt haar ganse opdracht: vrede opbouwen en bestendigen door samenwerking via onderwijs, wetenschap, cultuur en communicatie. Die missie is na vijfenzeventig jaar nog steeds actueel in de huidige geopolitieke context.

Unesco is de enige organisatie binnen de Verenigde Naties (VN) die werkt met een systeem van **nationale commissies** om de band te versterken tussen enerzijds de VN-organisatie en anderzijds overheden, middenveld, instellingen, netwerken en experts gericht op onderwijs, wetenschap en cultuur binnen de betrokken Unesco-lidstaat.

De nationale Unesco commissies vormen de **aanspreekpunten** die Unesco als organisatie kunnen helpen bij de oriëntering en de ontwikkeling van haar programma's. De commissie in een lidstaat ondersteunt naast Unesco ook de eigen overheden en het middenveld met adviesverlening over de Unesco-materies. Ten slotte kan de commissie zelf initiatieven nemen om de doelstellingen van Unesco in eigen land te helpen realiseren.

In België zijn er omwille van de staatsstructuur twee Unesco commissies: de **Vlaamse Unesco Commissie** (VUC), opgericht in 2003, en de Commission belge francophone et germanophone pour l'UNESCO (CBFGU), opgericht in 2006. De VUC moet jaarlijks een verslag voorleggen aan de Vlaamse Regering. Het document dat hier voorligt is het jaarverslag voor 2022.

1. Organisatie

1.1. Samenstelling

In oktober 2022 liep het mandaat van zeven stemgerechtigde commissieleden ten einde, onder wie de voorzitter, net name:

- 1) Prof. dr. Marc Vervenne (voorzitter – KU Leuven)
- 2) Mevr. Jorijn Neyrinck (vicevoorzitter – Werkplaats immaterieel erfgoed)
- 3) Mevr. Sanghmitra Bhutani (LEVL)
- 4) Dhr. Ruben Plees (kabinet minister Crevits)
- 5) Mevr. Liesbet Servranckx (Departement Cultuur, Jeugd, & Media)
- 6) Mevr. Caroline Uyttendaele (Departement Cultuur, Jeugd & Media)
- 7) Dhr. Gert Verreet (Departement Economie, Wetenschap & Innovatie)

Op voordracht van de VUC, benoemde de Vlaamse Regering de volgende personen als hun vervangers:

- 1) Prof. dr. Anne De Paepe (voorzitter – Associatie Universiteit Gent)
- 2) Mevr. Jorijn Neyrinck (vicevoorzitter – Werkplaats immaterieel erfgoed)
 - o een herbenoeming voor een tweede en laatste mandaat
- 3) Dr. Hans Willems (Fonds Wetenschappelijk Onderzoek)
- 4) Dhr. Matthias Francken (Herita)
- 5) Mevr. Lucille Lamaker (Departement Cultuur, Jeugd, & Media)
- 6) Dhr. Dries Desloover (Agentschap Natuur en Bos)
- 7) Dhr. Bart Dumoluyn (Departement Economie, Wetenschap & Innovatie)

Sinds oktober 2022 kent de VUC de volgende **twalf stemgerechtigde leden**, onder wie vijf ambtelijke en zeven niet-ambtelijke leden:

- 1) Prof. dr. Anne De Paepe (voorzitter – Associatie Universiteit Gent)
- 2) Mevr. Jorijn Neyrinck (vicevoorzitter – Werkplaats immaterieel erfgoed)
- 3) Dr. Ann-Katrien Lescauwaet (VLIZ)
- 4) Dhr. Sven Rooms (VVOB)
- 5) Prof. dr. Annick Schramme (Universiteit Antwerpen)
- 6) Dr. Hans Willems (Fonds Wetenschappelijk Onderzoek)
- 7) Dhr. Matthias Francken (Herita)
- 8) Mevr. Vera Ameels (Agentschap Onroerend Erfgoed)
- 9) Mevr. Lucille Lamaker (Departement Cultuur, Jeugd, & Media)
- 10) Dhr. Dries Desloover (Agentschap Natuur en Bos)
- 11) Dhr. Bart Dumolyn (Departement Economie, Wetenschap & Innovatie)
- 12) Dhr. Geert Leemans (Departement Onderwijs & Vorming)

Er is met de nieuwe commissieleden een goed evenwicht gevonden tussen de verschillende disciplines (Onderwijs, Wetenschap en Cultuur), en de vertegenwoordiging van organisaties die betrokken zijn bij het werk van Unesco.

Het oprichtingsbesluit van de VUC voorziet eveneens in **drie raadgevende leden**:

- 1) de algemeen secretaris van de VUC
 - Dhr. Lukas Van Damme (tot juli 2022)
 - Mevr. Nele Rabijns (vanaf september 2022)
- 2) een vertegenwoordiger van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken
 - Dhr. Freddy Evens
- 3) een vertegenwoordiger van de Vlaamse minister bevoegd voor het buitenlands beleid
 - Mevr. Aurélie Vermeir

Om haar werk te versterken, doet de VUC ook een beroep op **adviserende leden** die (zonder stemrecht) deelnemen aan de vergaderingen op basis van hun expertise:

- 1) Dhr. Marino Bultinck (Unesco Platform Vlaanderen vzw)
- 2) Dhr. Stijn Dhert (ASPnet coördinator)
- 3) Dhr. Robert Missotten (voormalig Unesco ambtenaar)
- 4) Mevr. Kübra Avci (VUC jongerenvertegenwoordiger) – vanaf oktober 2022 tot 2024
- 5) Dhr. Samuel-Joe Munanga (VUC jongerenvertegenwoordiger) – vanaf oktober 2022 tot 2024
- 6) Dhr. Vinnie Cuyt (VUC jongerenvertegenwoordiger) – vanaf oktober 2022 tot 2024

Het Dagelijks Bestuur van de VUC bestaat uit de voorzitter, de vicevoorzitter en de algemeen secretaris.

1.2. Vergaderingen

1.2.1. Commissievergaderingen

In 2022 zijn vier formele plenaire **commissievergaderingen** georganiseerd:

- 1) 15 maart – digitaal
 - Aanwezig: Marc Vervenne (voorzitter), Jorijn Neyrinck (vicevoorzitter), Lukas Van Damme (algemeen secretaris), Vera Ameels, Sanghmitra Bhutani, Marino Bultinck, Geert Leemans, Ann-Katrien Lescauwaet, Bob Missotten, Ruben Plees, Liesbet Servranckx, Caroline Uyttendaele, Aurélie Vermeir, Gert Verreet en Ilse Reyniers.
- 2) 23 juni – Unesco-school Busleyden Atheneum, campus Pitzemburg, Mechelen
 - Aanwezig: Marc Vervenne (voorzitter), Lukas Van Damme (algemeen secretaris), Vera Ameels, Marino Bultinck, Bob Missotten, Annick Schramme en Caroline Uyttendaele
- 3) 20 september – Universiteit Antwerpen
 - Aanwezig: Marc Vervenne (voorzitter), Jorijn Neyrinck (vicevoorzitter) Nele Rabijns (algemeen secretaris), Vera Ameels, Sanghmitra Bhutani, Marino Bultinck, Stijn Dhert, Ann-Katrien Lescauwaet, Bob Missotten, Sophie Muylaert, Aurélie Vermeir, Gert Verreet en Ilse Reyniers

- 4) 9 december – Herman Teirlinckgebouw, Brussel
- Aanwezig: Anne De Paepe (voorzitter), Jorijn Neyrinck (vicevoorzitter) Nele Rabijns (algemeen secretaris), Geert Leemans, Stijn Dhert, Bob Missotten, Samuel-Joe Munanga, Vinnie Cuyt, Dries Desloover, Lucille Lamaker, Vera Ameels, Ann-Katrien Lescauwaet, Marino Bultinck, Matthias Francken, Hans Willems, Annick Schramme, Freddy Evens, Ilse Reyniers

1.2.2. Werkgroepvergaderingen

De werkgroep voor de begeleiding en beoordeling van kandidaturen voor **Unesco Biosfeergebieden en Geoparken** is samengesteld uit zowel commissieleden als vertegenwoordigers van bevoegde administraties en experts:

- 1) Mevr. Vera Ameels (Agentschap Onroerend Erfgoed) – commissielid
- 2) Dhr. Gert Verreet (Departement Economie, Wetenschap & Innovatie) – commissielid
- 3) Dhr. Robert Missotten (voormalig Unesco ambtenaar) – commissielid
- 4) Dhr. Lukas Van Damme (algemeen secretaris VUC) – commissielid tot juni | Mevr. Nele Rabijns (algemeen secretaris VUC) – commissielid vanaf september
- 5) Dhr. Dries Desloover (Agentschap Natuur en Bos)
- 6) Dhr. Jan Bastiaens (Agentschap Onroerend Erfgoed)
- 7) Dr. Steven Vanonckelen (Departement Omgeving)
- 8) Dr. Jasper Verhaegen (Departement Omgeving)
- 9) Dr. Sophie Verheyden (Belgische Geologische Dienst - BELSPO)
- 10) Dr. Hilde Eggermont (Biodiversiteitsplatform - BELSPO)
- 11) Dr. Iris Steen (Vlaams Overleg Regionale Landschappen)

De werkgroep kwam (digitaal) samen op 15 juni en 9 november. Daarnaast volgde er nog overleg met de verschillende werkgroepleden in functie van aparte dossiers.

Bovenop de doorlopende afstemmingen per mail, kwam het **dagelijks bestuur** in 2022 vijf maal (digitaal) samen: op 30 maart, 29 juni, 5 oktober, 17 november en 7 december.

1.3. Budget

De VUC beschikt over een budget van €55.000 vanuit de begroting voor het Buitenlands Beleid; dat toegekende budget volledig is besteed.

Omschrijving	Uitgaven
ONDERWIJS	
ASPnet – Unesco scholen	5643,17 €
CULTUUR, COMMUNICATIE EN INFORMATIE	
Afrika Film Festival (VUC prijs, filmrechten en ondertiteling)	3999,05 €
Blue Shield Belgium - vrijwilligersdag	1852 €
Kortrijk Unesco Creatieve Stad	2500 €
Wakker voor vrede	2500 €

Foto expo Brussel Dremmwel	2500 €
Difference Day	1000 €
Wiki Loves Living Heritage Campagne	10 000 €
DOMEINOVERSTIJGENDE DOELSTELLINGEN	
Unesco-trefdag	2256 €
Wissel van de wacht – nieuwe commissiesamenstelling	5471,67 €
ORGANISATIEDOELSTELLINGEN: COMMUNICATIE	
Ontwikkeling en onderhoud website	164,56 €
Ondersteuning Unesco Platform Vlaanderen vzw	1078,59 €
Communicatiemateriaal (onder andere grafische huisstijl, video erfgoedserie, tote bags, ...)	11 678,59 €
ORGANISATIEDOELSTELLINGEN: COMMISSIEWERKING	
Commissievergaderingen	1029,39 €
Zendingen en werking dagelijks bestuur	3012,87 €
Zendingen commissieleden	660 €
Varia	90 €
TOTAAL	54 435,89 €

1.4. Secretariaat

Het secretariaat van de VUC is ingebed in het Vlaams Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken. Voor een goede afstemming en verstandhouding tussen beide entiteiten bestaat er een **samenwerkingsprotocol**, dat een afsprakenkader bevat tussen beide entiteiten, met wederzijdse engagementen.

Dat samenwerkingsprotocol tussen de VUC en het departement is **vernieuwd in december 2021**. De voornaamste wijziging betreft het ter beschikking stellen door het departement van niet alleen een beleidsmedewerker die de functie van algemeen secretaris van de VUC (deeltijds) opneemt, maar ook een bijkomende (deeltijdse) **secretariaatsmedewerker**. Sinds januari 2022 neemt mevr. Ilse Reyniers deze functie op.

2. Activiteiten

2.1. Onderwijs

2.1.1. Unesco Associated Schools Network (ASPnet)

In 2022 telt het ASPnet drieëndertig **Unesco-scholen** in Vlaanderen en Brussel. Er is gewoontegetrouw voorzien in vier bijeenkomsten van het netwerk, twee binnen het schooljaar 2021-2022 en twee binnen het schooljaar 2022-2023.

- 1) 18 maart – Hangar 5, Leuven
 - De lerarenopleiding van de UCLL verzorgde de bijeenkomst met betrokkenheid van leerlingen die konden kiezen voor een nieuwe Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling als thema voor het schooljaar 2022-2023. De keuze viel op Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling 10: ongelijkheid verminderen. Voor de leerkrachten was er nog een sessie verzorgd door Gezond Leven over gezondheidsbeleid en -acties op school.
- 2) 17 mei – Vlaams Administratief Centrum, Leuven
 - Op de laatste bijeenkomst van het schooljaar wisselden de scholen hun ervaringen en werking uit aan de hand van posters die ze maakten.
- 3) 7 oktober – Ferrarisgebouw, Brussel
 - Op de eerste sessie van het schooljaar 2022-2023 stonden er presentaties op het programma over Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling 10, en is interactief gewerkt aan de onderwerpen die men het komende schooljaar graag wenst te belichten.
- 4) 8 december – Bernarduscollege, Oudenaarde
 - Tijdens deze bijeenkomst werd er ingegaan op de visie en de voorwaarden om Unesco-school te kunnen worden. Daarnaast werd een aanzet gemaakt om de missie te (her)definiëren in het kader van het 70-jarig bestaan van het netwerk.

Voor de organisatie van het netwerk is een coördinatiegroep actief met scholen-vertegenwoordigers (Rembert Jonckheere, Dima Bou Mosleh, Bert Reyms, Jeroen Van der Auwera en Steven Van der Taelen), VUC-leden (Geert Leemans en de algemeen secretaris), Ruth Lamotte (Departement Onderwijs en Vorming), Eli Driessens (Kruit) en Stijn Dhert als coördinator. De coördinatiegroep kwam vijf keer (21/2, 3/5, 13/6, 16/9 en 8/11) samen in 2022.

In het schooljaar 2019-2020 startte het ASPnet een samenwerking op met Kruit (het vroegere 'Kleur bekennen') met het oog op een verdere professionalisering van het ASPnet-scholennetwerk. De samenwerking is ook de daaropvolgende schooljaren voortgezet, met oog voor inhoudelijke en organisatorische omkadering voor de verschillende bijeenkomsten. De VUC blijft instaan voor de financiële ondersteuning en voor de website/pagina's.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/unesco-in-vlaanderen/unesco-scholen>

2.1.2. Leerstoelen

In 2022 heeft Unesco ingestemd met de aanvraag voor een nieuwe Unesco-leerstoel aan een Vlaamse hoger onderwijsinstelling: de **Leerstoel 'Open Water Science and Education'** aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB), met leerstoelhouder Prof. Dr. Ann van Griensven. De professor is inmiddels ook voorzitter van het Belgische comité voor het Intergouvernementeel Hydrologisch Programma (IHP) van Unesco. Er zijn momenteel zeven leerstoelen in Vlaanderen.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/unesco-in-vlaanderen/unesco-leerstoelen>

2.1.3. Webinar moedertalen in het onderwijs

Naar aanleiding van de Internationale Moedertaaldag organiseerde de **Taalunie** in samenwerking met de Vlaamse, Nederlandse en Surinaamse Unesco-commissies, UNRIC, de Nationale Taalraad Suriname en Drongo een webinar over het gebruik van moedertalen in het onderwijs. Docente Lidy Peters, Ellen-Rose Kambel en Brussels onderwijsondersteuner Karoo Beheydt kwamen als sprekers aan bod, met Monaim Benrida als moderator. Zij konden live meer dan 200 deelnemers wereldwijd boeien met een consistent verhaal over de omgang met moedertalen in het onderwijs in het Nederlandse taalgebied.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/unesco-in-de-kijker/evenementen/webinar-internationale-moedertaaldag-2022>

<https://www.drongo.nl/programma-onderdelen/evenement/95d70cf3/>

2.1.4. Jongerenwerking

In 2022 zijn er nieuwe jongerenvertegenwoordigers aangesteld. Kaat Lambrechts zwaait af als jongerenvertegenwoordiger sinds 2018. Thomas Dirven die in 2021 werd geselecteerd zou normaal gedurende twee jaar aanblijven, maar heeft ervoor gekozen zijn mandaat vroegtijdig neer te leggen. Daarnaast zijn Kübra Avci, Samuel-Joe Munanga en Vinnie Cuyt aangetreden als nieuwe jongerenvertegenwoordigers.

Daarnaast hebben er in 2022 zes jongeren stage kunnen lopen bij Unesco met steun vanuit het Flanders Trainee Programme.

2.2. Cultuur en informatie

2.2.1. Kennisdagen Werelderfgoedbeheerders

De Stichting Werelderfgoed Nederland, de Nederlandse Unesco Commissie en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed organiseren op regelmatige basis **kennisdagen** voor de Nederlandse Werelderfgoesitebeheerders. In het verleden sloten soms ook Vlaamse deelnemers aan, maar deze praktijk geraakte in onbruik. Na blijk van hernieuwde interesse bij Vlaamse sitebeheerders, heeft de VUC weer contact gezocht met de Nederlandse collega's voor een versterkte samenwerking, kennisdeling en netwerking, met ook digitaal overleg op 10 maart. De voorziene kennisdag op 12 mei werd echter in extremis afgelast. In het najaar zijn de kennisdagen doorgegaan op 8 en 9 november.

2.2.2. Afrika Film Festival

Sinds enkele jaren reikt de VUC aan een documentaire op het Afrika Film Festival (AFF) de **AFF VUC Prijs** uit, waarvoor in 2022 vijf films zijn genomineerd voor het thema onderwijs. Met de prijs dekt het AFF de verdere distributiekosten van de winnende film. De jury (commissievoorzitter Marc Vervenne, en commissieleden Jorijn Neyrinck, Geert Leemans, Annick Schramme en Freddy Evens) koos voor de prent 'Makongo' van cineast Elvis Sabin Ngaibino. Twee jonge Aka-pygmeëen zijn als enigen opgeleid in hun dorp en starten een mobiele school met de opbrengst van de verkoop van 'makongo' – geroosterde rupsen die als delicatessen gelden. De film sluit opvallend goed aan bij Unesco's inzet voor het recht op kwalitatief onderwijs voor iedereen wereldwijd.

<https://afrikafilmfestival.be/awards/prize-of-the-flemish-commission-for-unesco>

2.2.3. Difference Day

Met 'Difference Day' willen de organisatoren op de jaarlijkse Internationale dag van de Persvrijheid (3 mei) de rol en het belang van de persvrijheid als essentieel onderdeel van de vrijheid van meningsuiting in de kijker plaatsen. 'Difference Day' wordt georganiseerd onder de stuwende bezieling van VUB-rector Caroline Pauwels en met de internationale patronage van Unesco. De VUC levert een bijdrage in de kosten, gelet op het belang van de pers als vierde macht, met haar rol als venster op de wereld en als onmisbare schakel in de democratische samenleving.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/themas/communicatie>

<https://www.differenceday.com/>

2.2.4. Blauwe Schild Comité – vrijwilligersdag

Het Belgische Blauwe Schild Comité zet zich in voor de bescherming van erfgoed en is toegewijd aan de Haagse 1954 Conventie van Unesco. Zij hebben zich bijzonder verdienstelijk gemaakt met de inzet van talrijke vrijwilligers door actief bij te dragen aan de hulp bij erfgoedschade in de Maas- en Vesdervallei na de rampzalige overstromingen in juli 2021. Om die vrijwilligers te bedanken voor hun inzet organiseerden ze op 10 juni een vrijwilligersdag in het Afrika Museum, waar de VUC een financiële bijdrage toe leverde.

<https://blueshieldbelgium.be/nl/>

2.2.5. Dremmwel tentoonstellingsproject

Voor de organisatie van de Dremmwel tentoonstelling in Brussel van 18 maart tot 17 april, leverde de VUC een financiële bijdrage, aanvullend aan de steun vanuit onder meer de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de Frans- en Duitstalige Unesco Commissie. Dremmwel is een crossmediale (foto, video en geluid) **documentaire tentoonstelling** over visserij en de exploitatie van visbestanden, met een blik op Europa en Afrika. Het gaat in op verschillende thema's zoals leefmilieu, klimaat, oceanen, migratie, duurzame ontwikkeling en traditionele vaardigheden en erfgoed, waar ook Unesco zich over ontfermt.

<https://vimeo.com/350103758>

2.2.6. Wiki Loves Living Heritage

De wereldwijde Wikimedia-campagne 'Wiki Loves Living Heritage' nodigt erfgoedgemeenschappen, ngo's, publieke instellingen en Wikimedia-vrijwilligers uit om immaterieel erfgoed van over de hele wereld in tekst, beeld en video vast te leggen en te delen. Het doel van Wiki Loves Living Heritage is een rijk, evoluerend **online archief maken van foto's en video's rond immaterieel erfgoed**, en ze openlijk en toegankelijk beschikbaar stellen via de Wikimedia Commons kanalen (wikidata, wikimedia, wikipedia, enz.). De campagne is mee op gang getrokken vanuit Vlaanderen.

Dit gebeurt in het kader van de 20ste verjaardag van de 2003 Conventie voor het borgen van immaterieel cultureel erfgoed.

https://meta.wikimedia.org/wiki/Wiki_Loves_Living_Heritage

2.3 Wetenschap

2.3.1. Kandidaat Geopark

De initiatiefnemers voor de kandidatuur **Geopark 'Schelde Delta'** hebben in 2022 naarstig gewerkt aan de indiening van het dossier. De voorbereiding van dit grote Vlaams-Nederlandse geopark vergt ook een afstemming tussen de Vlaamse en Nederlandse Unesco Commissies, evenals het Nederlandse Geoparken Forum, waaraan ook Vlaams commissielid en geopark-expert Robert Missotten deelneemt. Zo is er een onderlinge optimale afstemming, met oog op overleg met Schelde Delta dat plaatsvond op 22 februari en 28 april. De commissies stemden eind juni in met een steunbrief voor de kandidatuur met het oog op indiening in het najaar van 2022. In oktober volgde de formele indiening van het kandidatuursdossier.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/unesco-in-vlaanderen/geoparken-en-biosfeergebieden>
<https://www.scheldedelta.eu/>

2.3.2. Kandidaat Biosfeergebied

Het Vlaams-Nederlandse **grenspark 'Kempen~Broek'** wil als Unesco Biosfeergebied erkend worden en bereidde daarvoor een kandidatuur voor. Op 24 januari en 15 juni vond hiervoor **overleg** plaats met projectleider Erwin Christis (Regionaal Landschap Hoge Kempen en Maasland) met vertegenwoordigers van de Vlaamse en Nederlandse Unesco Commissies, experts en betrokken ambtenaren. Er is tijdens de zomer besloten om in 2022 geen kandidatuur in te dienen. De kandidatuur botste op verzet van de landbouworganisaties die in het kader van de stikstofproblematiek de indeling in kern-, buffer- en overgangszone niet meer steunen; nochtans een verplichting voor Biosfeergebieden. Bovendien was er uiteindelijk te weinig tijd om een goed afgewerkt en vertaald dossier in te dienen. Daarnaast werd Kempen~Broek in het kader van het Vlaamse Parkenbeleid geselecteerd als potentieel Landschapspark. In 2023 valt de finale keuze voor drie landschapsparken. Moest Kempen~Broek finaal geselecteerd worden en ook erkend willen worden als Unesco Biosfeergebied vormt het een bijkomende uitdaging om beide kandidaturen, met elk eigen vereisten, goed op elkaar af te stemmen, met oog op een zo sterk mogelijke synergie.

Daarnaast wil het Vlaamse vijvergebied De Wijers erkend worden als Unesco Biosfeergebied. Een eerste uitwisseling hierover vond plaats op 4 oktober. De gesprekken lopen verder.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/unesco-in-vlaanderen/geoparken-en-biosfeergebieden>
<https://kempenbroekunesco.eu/>

2.3.3. Unesco-gebieden bij Vlaamse Parken

De Vlaamse Regering voert in kader van het Vlaams regeerakkoord, een nieuw beleid met de oprichting van nieuwe Nationale Parken en Landschapsparken. Initieel was het de bedoeling om ook Unesco-gebieden onder de koepelterm '**Vlaamse Parken**' op te nemen en zo gebieden in Vlaanderen met een Unesco-erkenning, zoals Werelderfgoedsites en toekomstige Biosfeergebieden en Geoparken, te betrekken in het bredere landschaps- en parkenbeleid. De VUC vroeg daarbij aandacht voor een inbedding en wisselwerking tussen Unesco-gebieden enerzijds en Nationale Parken en Landschapsparken anderzijds, mogelijkheid tot subsidies en decretale verankering van Unesco-gebieden, en gemeenschappelijke communicatie en promotie van Vlaamse Parken, Unesco-gebieden inclusief.

De Commissie (met name de algemeen secretaris en commissieleden Vera Ameels en Dries Desloover) – stonden daarvoor in contact met de projectleiders bij ANB en VLM voor Nationale Parken en Landschapsparken. Najaar 2022 werd het **Parkendecreet** een eerste en tweede maal principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering. Helaas is het hoofdstuk m.b.t. de Unesco-gebieden niet weerhouden in dit nieuwe decreet.

<https://www.natuurenbos.be/vlaamseparken>

2.4. Sector-overschrijdende initiatieven

2.4.1. Unesco-trefdag

De editie van de Unesco-trefdag in 2022 vond plaats op 3 mei te Brussel, in het Herman Teirlinck gebouw van de Vlaamse overheid en was gericht op één centrale vraag: **hoe beschermen we ons cultureel erfgoed tegen overstromingsrampen?** De thematiek was ingegeven naar aanleiding van de desastreuze overstromingen in het Maas- en Vesderbekken in juli 2021 met enorme schade tot gevolg – ook aan cultureel erfgoed. Op de trefdag bracht de VUC wetenschappelijke studies, erfgoedpraktijken en beleidsplannen met elkaar samen, om te kijken hoe we zijn voorbereid in Vlaanderen en wat nog beter kan.

In de voormiddag was er een sessie over de huidige overstromingsrisico's in Vlaanderen, en een sessie met getuigenissen over de erfgoedschade in Wallonië. In de namiddag werd huidig beleid en toekomstige maatregelen besproken. Tot slot was er een bijkomende sessie die toonde hoe erfgoed ook kan bijdragen aan het vermijden van overstromingen, en een terugblik op de dag door twee Unesco-leerstoelhouders. Voor het evenement waren er vooraf een honderdtal inschrijvingen, met uiteindelijk een **zeventigtal deelnemers**.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/unesco-in-de-kijker/evenementen/unesco-trefdag-2022>

2.4.2. Voorzitterswissel

Op 14 oktober vond een evenement plaats voor wissel van voorzitters. Er is afscheid genomen van uittredend voorzitter Marc Vervenne, na twee opvolgende mandaten voor een totaal van twaalf jaar. Ook vijf andere commissieleden sloten hun mandaat af en zijn in de bloemetjes gezet. De nieuwe voorzitter Anne De Paepe, evenals de vijf andere nieuwe leden werden verwelkomd.

3. Communicatie en vertegenwoordiging

3.1. Huisstijl

In 2021 koos Unesco voor een **nieuwe huisstijl** die meer aansluit bij digitaal gebruik en met als doel om site- en event-specifieke logo's te beperken. De VUC heeft de eigen huisstijl aangepast, rekening houdend met de nieuwe richtlijnen van Unesco, evenals met de huisstijl-aanbevelingen vanuit de Vlaamse overheid.

Voorts heeft de VUC gezorgd voor **aangepaste logo-bestanden** in verschillende talen (Nederlands, Frans, Engels), kleurvarianten (blauw, zwart, wit) en bestandstypes (.eps, .png, .jpg) voor de verschillende Unesco-programma's, -conventies, en -erkenningen, relevant voor Vlaanderen.

3.2. Video's

Het voornaamste werk op vlak van communicatie in 2022 betreft de begeleiding en oplevering van een videoreeks door filmmaakster Pien van Grinsven van elk **Vlaams erfgoed met een Unesco-erkenning**: zowel Werelderfgoedsites en documentair erfgoed ingeschreven op het Register van Memory of the World, als immaterieel cultureel erfgoed. Voor elk Unesco-erfgoed in Vlaanderen is een lange video, een korte video in het Nederlands gemaakt. De video's zullen bekeken kunnen worden op de website en het youtube kanaal van de VUC, en door iedereen vrij te gebruiken voor de promotie van erfgoed in Vlaanderen met een Unesco-erkenning. De lancering van de video's is gepland voor 2023.

3.3. Nieuwsbrief

De Commissie brengt een tweemaandelijks nieuwsbrief uit via het Mailchimp platform. In 2022 zijn er **vier nieuwsbrieven** uitgestuurd, met aandacht voor Unesco-actualiteit die vooral verband houdt met het werk van de Commissie en/of een band heeft met Vlaanderen. In maart verscheen er een aparte editie over de situatie in Oekraïne en hoe Unesco en Vlaamse organisaties actief op vlak van onderwijs, wetenschap en cultuur er bij betrokken zijn.

3.4. Website

De **gemeenschappelijke website** van de VUC en het Unesco Platform Vlaanderen (UPV), met als domeinnaam unesco-vlaanderen.be blijft het voornaamste communicatieplatform, waarop nieuwsartikel, video's en andere relevante informatie te vinden is.

Daarnaast bestaat er ook **viertalige portaal**site van de Belgische Unesco Commissies unesco.be die in functie van de taal doorverwijst naar de site van de Vlaamse Unesco Commissie, de site van de Belgische Frans- en Duitstalige Commissie of de site van Unesco.

3.5. Deelname van commissieleden aan evenementen

Naast de aanwezigheid op activiteiten die de VUC zelf organiseerde of ondersteunde, namen in 2022 verschillende commissieleden deel aan andere relevante evenementen of overlegmomenten die verbonden zijn aan Unesco-materies: Hieronder volgt een overzicht van de voornaamste deelnames die nog niet bij specifieke activiteiten zijn aangestipt:

- Overleg nieuwe wetenschapscollega Nederlandse Unesco Commissie
 - Secretaris – 25 januari, digitaal
- Overleg met Departement Cultuur (CJM) over immaterieel cultureel erfgoed
 - Voorzitter, vicevoorzitter, secretaris, Annick Schramme, Vera Ameels – 1 februari, digitaal
- Overleg met het Verenigd Koninkrijk over de Unesco 2003 Conventie immaterieel cultureel erfgoed
 - Secretaris – 4 februari, digitaal
 - Vicevoorzitter, secretaris – 21 maart, digitaal
- Overleg met Departement Onderwijs en Vorming over Unesco Onderwijs-conferenties
 - Secretaris – 10 februari, digitaal
- Overleg met nationale Unesco-commissies over implementatie Unesco-huisstijl
 - Secretaris – 15 februari, digitaal
- Feest van de Moedertaal – evenement Ambassade van Bangladesh in België
 - Voorzitter – 21 februari, Borgerhout & digitaal (toespraak)
- Informatiesessie UNITWIN programma – nieuwe aanpak en voorwaarden
 - Secretaris – 14 maart, digitaal
- Kennismaking nieuwe internationaliseringscollega bij Faro
 - Secretaris – 16 maart, digitaal
- Werkbezoek Unesco: overleg met contactpersonen voor Werelderfgoed, ASPnet, UNITWIN/Unesco-leerstoelen, Unesco Creative Cities, Unesco Geoparken
 - Secretaris – 23 maart, Parijs
- Belgisch IHP-comité
 - Secretaris, Gert Verreet – 20 april, Brussel/digitaal
- Belgian Carillion Heritage Committee
 - Secretaris – 22 april, Mechelen
- Immaterieel Cultureel Erfgoed op school
 - Vicevoorzitter – 27 april, Brussel
- Ceremonie Unesco L'Oréal 'For Women in Science' beurzen
 - Voorzitter, secretaris, Gert Verreet, Kaat Lambrechts – 4 mei, Brussel
- Bijeenkomst Europese Nationale Unesco-commissies
 - Secretaris – 8-11 mei, IJsland – *geannuleerd wegens covid-infectie*
- Ros Beiaard ommeegang
 - Voorzitter, secretaris – 29 mei, Dendermonde
- Unesco-familiedag Nederlandse Unesco Commissie
 - Voorzitter, secretaris – 9 juni, Utrecht

- Bijeenkomst Nationale Unesco Commissies op de Uitvoerende raad
 - Secretaris – 10-11 oktober 2022, Parijs
- Evenement 10 jaar ratificatie immaterieel erfgoedverdrag en 30 jaar werelderfgoedverdrag door Nederlandse Unesco Commissie
 - Secretaris, Sophie Muylaert, 14 november, Woerden
- Presentatie i.k.v. het IGC 17.COM van de Unesco 2003 Conventie van het project rond immaterieel erfgoed en educatie in Namibië en Zimbabwe met Vlaamse ondersteuning vanuit het FUT
 - Vicevoorzitter - 1 december, Rabat (Marokko)

4. Advies en patroonschap

4.1. Advies Educatie voor Duurzame Ontwikkeling

Unesco bracht in 2021 met de Verklaring van Berlijn een nieuw impuls aan het beleid rond Educatie voor Duurzame Ontwikkeling (EDO) met oog voor meer **transformatief leren**. Verschillende commissieleden, onder meer Geert Leemans, de voorzitter, de vicevoorzitter en Stijn Dhert, schreven hierover in 2021 een artikel in Torb – Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid, waarin aandacht uitgaat naar de implementatie in Vlaanderen.

Op basis van deze bijdrage bracht de Commissie in 2022 een advies uit over het onderwerp met vijf voorname **aanbevelingen**:

1. Het EDO-aanbod beter coördineren en gericht communiceren.
2. Scholen ondersteunen die een geïntegreerde schoolbrede benadering ('whole school approach') van EDO nastreven.
3. Samenwerking voor EDO tussen scholen en lokale gemeenschappen stimuleren.
4. EDO in internationale context bekijken.
5. Blijven inzetten op EDO vanuit de beleidsdomeinen Onderwijs en Omgeving, en zorgen dat de beleidsacties goed op elkaar aansluiten.

Het advies is overgemaakt aan de betrokken ministers, administraties en onderwijsorganisaties. Er volgde eveneens een voorstelling van het advies in de Commissie Onderwijs en Samenleving van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) op 20 september door commissielid Geert Leemans.

<https://www.unesco-vlaanderen.be/unesco-in-de-kijker/nieuws/advies-over-educatie-voor-duurzame-ontwikkeling>

4.2. Advies Volwasseneneducatie

De Unesco-leerstoel Volwasseneneducatie aan de VUB heeft in het voorjaar 2021 een advies uitgebracht over de volwasseneneducatie in Nederland, in samenwerking met de Nederlandse Unesco Commissie. Eind 2021 is tijdens overleg met leerstoelhouder Maurice de Greef op 30 september en 16 december bekeken hoe er ook een relevant advies over **volwasseneneducatie in Vlaanderen** kan worden gepubliceerd door de Unesco-leerstoel en de Vlaamse Unesco Commissie. Hiervoor zijn ook de betrokken diensten van het Departement Onderwijs en Vorming geraadpleegd. In het voorjaar 2022 is een ruime bevraging gehouden bij de betrokkenen voor volwasseneneducatie

in Vlaanderen. Op basis van die resultaten, wetenschappelijk onderzoek ter zake en het kader van Unesco's 2015 aanbeveling over volwasseneneducatie, heeft de Unesco-leerstoel en de VUC een advies uitgebracht over volwasseneneducatie in Vlaanderen.

Er worden de volgende vijf **aanbevelingen** gemaakt:

1. Flexibiliseer aanbod en groepsgrootte
2. Investeer in werving en toeleiding
3. Investeer in inhoudelijke coördinatie en samenwerking
4. Heroverweeg de beoordelingssystematiek
5. Investeer in inhoudelijke professionalisering en nascholing

https://www.unesco-vlaanderen.be/media/7347/download/Naar%20een%20optimale%20infrastructuur%20voor%20volwassenenonderwijs%20in%20Vlaanderen_VUB_2022.pdf?v=1&inline=1

4.3. Voordrachten

De VUC heeft een schakel- en voordrachtfunctie ten aanzien van Unesco bij kandidaturen voor prijzen, beurzen en aanvragen voor projectsteun.

Voor het **Participatieprogramma** van Unesco dienden in 2022 vijf organisaties met een (hoofd)zetel in Vlaanderen of Brussel een aanvraag in, die vervolgens door de VUC kon worden gesteund en overgemaakt aan Unesco:

- International Young Christian Workers
 - o voor het project '*Gender: persistent inequalities, necessary resilience - creative tools for working with young people*'
- International Movement of Catholic Agricultural and Rural Youth (MIJARC)
 - o voor het project '*International Training on Climate Change*'
- Pax Christi International
 - o voor het project '*Gender Governance of Natural Resources in Latin America*'
- The Association of Service Civil International (SCI)
 - o voor het project '*Forging Ubuntu: the power of degendering volunteering for climate justice in Africa*'
- Coordinating Committee for International Voluntary Service (CCIVS)
 - o voor het project '*Decolonise IVS*'

<http://www.unesco.org/new/en/member-states/mscontent/participation-programme/>

4.4. Patronage

Voor tijdelijke evenementen die derden organiseren en die verbonden zijn aan Unesco's doelstellingen en activiteiten, kan Unesco haar **patronage** verlenen aan initiatieven met een internationaal karakter en de VUC voor initiatieven waarvan de weerklink vooral tot Vlaanderen is beperkt. De VUC kan zelfstandig beslissen over evenementen waar ze haar eigen patronaat aan toebedeelt. Voor aanvragen die gericht zijn aan het hoofdkwartier van Unesco moet de VUC ook een positief advies meesturen.

Patroonschapsvoordrachten bij Unesco:

- Difference Day 2022
 - Net zoals in de voorgaande jaren is een voordracht ingediend voor de patronage door Unesco voor Difference Day in 2022, die werd toegezegd.

Patroonschap van de VUC:

- 50 Humans
 - '50 Humans' is een tentoonstelling met 50 positieve verhalen en portretfoto's van mensen die als vluchteling naar België kwamen en intussen een nieuw leven opbouwden. Het is een initiatief van de organisatie 'Wakker voor Vrede' dat loopt van 1 tot 31 maart in Langemark.
- In Vitris
 - Tijdens het Internationaal Jaar van het Glas, pakt het Roeselaarse Klein Seminarie uit met een multidisciplinair project onder de titel 'In Vitris' focust de school op het thema 'glas-in-lood'. Als orgelpunt is er de tentoonstelling van het werk van de gerenommeerde glaskunstenaar en oud-leerling Joost Caen – 22 april - 29 mei.
- Ros Beiaard ommegang
 - Al voor de oorspronkelijke editie van 2020 was een patroonschap van de VUC toegezegd voor deze ommegang die binnen de 'Reuzen- en drakenoptochten' serie is erkend als Unesco Immaterieel Cultureel Erfgoed van de Mensheid. Met twee jaar 'corona-vertraging' kon het Ros Beiaard in Dendermonde uiteindelijk op 29 mei 2022 uitgaan.
- International Conference for Cultural Policy Research (ICCPR)
 - Het tweejaarlijkse congres ICCPR gaat door van 19 tot 22 september aan de Universiteit Antwerpen en wil een platform bieden voor interdisciplinaire en internationaal onderzoek van cultuurbeleid.
